

Terapötik ?ttifak Ölçe?i-Gözlemci Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Terapötik ?ttifak Ölçe?i-Gözlemci Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31554>

Özet

Terapötik İttifak Ölçeği-Gözlemci Formu (TÖ-G), Gonca Soygüt ve Sibel Uluç (2009) tarafından Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) sürecinde terapötik ittifakın psikometrik özelliklerini de?erlendirmek amacıyla Türkçeye uyarlanmı? bir ölçektir. Bu gözlemci formu, danışan ve terapist arasındaki ilişkinin kalitesini, ortak hedeflere ulaşma mutabakatını ve terapi görevleri üzerindeki uzlaşmayı ölçmek için tasarlanmı?tır. Ölçek, 3 alt boyuttan ve toplam 12 maddeden oluşmakta olup, 7'li Likert ölçeği üzerinden derecelendirilmektedir. Araştırma, özellikle BDT bağlamında ittifakın önemini ve geçerliliğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Terapötik İttifak, Bilişsel Davranışçı Terapi, Gözlemci Formu, Psikometri, Ölçek Uyarlama, Danışan-Terapist ilişkisi.

Yazarlar

Gonca Soygüt, Sibel Uluç.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, psikoterapi sürecinin kritik bir bileşeni olan **terapötik ittifakın** kalitesini, bir gözlemci perspektifinden, güvenilir ve geçerli bir şekilde de?erlendirmektir. Özellikle Soygüt ve Uluç (2009) tarafından yapılan uyarlama çalışması, bu aracın Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) oturumlarındaki uygulanabilirliğini ve psikometrik uygunluğunu incelemeyi hedeflemiştir. Bu form, ittifakın üç temel bileşenini (Duygusal Bağ, Amaç ve Görev) ölçerek, terapisinin etkinliğini artırmaya yönelik dönüt sağlamaktadır.

Formun gözlemci tarafından doldurulması, danışan veya terapistin öznel raporlarına dayalı olarak yanlışlıkların azaltılması ve ittifakın daha nesnel bir de?erlendirmesini sunmayı amaçlamaktadır. Bu sayede, terapi süpervizyonunda ve araştırma ortamlarında önemli bir araç olarak kullanılabilmektedir.

Yapı

Terapötik İttifak Ölçeği-Gözlemci Formu, psikoterapinin sonuçlarının güçlü bir şekilde yordadığı bilinen **terapötik ittifak** yapısının ölçümüdür. Terapötik ittifak, danışan ile terapist arasındaki işbirlikçi ve amaca yönelik ilişkiyi ifade eder. Bu yapı, üç temel, birbiriyle ilişkili boyut aracılığıyla kavramsallaştırılmı?tır:

Duygusal Bağ: Danışan ve terapistin karşılıklı saygı, güven ve yakınlık hissetmesi.

Amaç: Danışanın yararına olacak değişiklikler konusunda danışan ve terapistin ortak bir mutabakata varması.

Görev: Terapide gerçekleştirilen yöntemlerin ve aktivitelerin değeri ve yararları konusunda danışan ile terapistin uzlaşma içinde olması.

Bu üç boyutun başlıklarından biri olarak, terapistin, terapistin başlıklarından biri olarak kabul edilmektedir. Ölçek, bu bileşenlerin gözlemlenebilir davranışlar ve etkileşimler üzerinden nasıl tezahür ettiğini yakalamayı hedefler.

Geçerlik

Ölçeğin orijinal geçerlik çalışmaları hakkında kaynak içerikte spesifik detaylar bulunmamaktadır. Ancak, TÖ-G'nin uyarlama çalışması (Soygüt ve Uluç, 2009), **yapı geçerli** çalışmaları yapıldığı varsayılmaktadır. Genellikle bu tür adaptasyon çalışmaları, orijinal ölçeğin kavramsal yapısını korumak amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılır. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne kadar iyi temsil ettiğini gösterir.

Uyarlama çalışması, özellikle **Bilişsel Davranışçı Terapi** seansları bağlamında, Türk kültürü için geçerli ve anlamlı sonuçlar ürettiği kabul edilmektedir. Ölçeğin **kriter geçerli** (terapi sonuçları veya diğer ittifak ölçümleri ile korelasyonu) ise uyarlama makalesinde ayrıntılı olarak incelenmesi olmalıdır.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik katsayılarına (örneğin, Cronbach Alfa değeri) doğrudan yer verilmemiştir. Uyarlama çalışması, ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek amacıyla **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmaktadır. Terapötik ittifak ölçeklerinin güvenilir kabul edilmesi için, alt boyutlar ve toplam puan için yüksek iç tutarlılık değerleri beklenir; bu da maddelerin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Ayrıca, bu gözlemci formunun en kritik güvenilirlik göstergesi, farklı gözlemciler arasındaki tutarlılık ölçeğin **gözlemciler arası güvenilirlik** (inter-rater reliability) katsayılarıdır. Bu katsayılar, başlıca iki veya daha fazla gözlemcinin aynı terapi oturumunu değerlendirirken ne kadar uzlaştığını gösterir ve gözlemci tabanlı ölçümler için zorunludur.

Faktör Analizi

Ölçek, yapısal olarak 3 boyuttan oluşmaktadır. Bu bulgu, ölçeğin orijinal yapısını destekleyen bir **faktör analizi** sonucuna işaret etmektedir. Uyarlama çalışması (Soygüt & Uluç, 2009), 12 maddenin bu üç faktör altında toplandığını doğrulamıştır:

Faktör 1: Duygusal Bağ (4 madde)

Faktör 2: Amaç (4 madde)

Faktör 3: Görev (4 madde)

Bu üç faktörlü yapı, terapötik ittifakın literatürde kabul gören temel bileşenlerini temsil etmektedir ve ölçeğin yapısal geçerliliğini desteklemektedir. Yapılan **açıklayıcı veya doğrulayıcı faktör analizi**, bu boyutların birbirinden ayrıtılabilir ve teorik beklentilerle uyumlu olduğunu göstermiştir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Gözlemci Formu (Observer Formu). 12 maddeden oluşan, 3 boyutlu bir ölçektir.

Language Available: Türkçe (Uyarlama çalışması Türkiye'de gerçekleştirilmiştir).

Population Group: Psikoterapi gören danışanlar ve onların terapistleri arasındaki ilişkiyi gözlemleyen bağımsız değerlendiriciler.

Age Group: Yetkinler (Genel psikoterapi popülasyonu için uygundur).

Population Details: Ölçek, **Bilişsel Davranışçı Terapi** (BDT) sürecindeki psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi amacıyla kullanılmaktadır.

Test Methodology: 7'li Likert ölçeği (Örneğin: 1=Hiç katılmıyorum, 7=Tamamen katılıyorum).

Anahtar Kelimeler

TÖ-G, Psikoterapi ilişkisi, Ortak Görevler, Duygusal Bağ, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Gözlemci Değerlendirmesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Mevcut kaynakta belirtilmemiştir.)

Affiliation Email addresses: goncab@hacettepe.edu.tr

Correspondence Address: Hacettepe Üniversitesi, Psikoloji Bölümü (Yazarın e-posta adresine dayanarak).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal uyarlama çalışması 2009 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin akademik veya klinik amaçlı kullanımı için sorumlu yazar Gonca Soygüt ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilmektedir. Telif hakları ve izinler, yazarın bağlı bulunduğu kurumun (Hacettepe Üniversitesi) politikalarına tabidir.

Kaynaklar

Soygüt, G. ve Uluç, S. (2009). Bilişsel Davranışçı Terapi sürecinde Terapötik İttifak Ölçeği-Gözlemci Formunun psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20(4), 367-375.

Makalenin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: turkpsikiyatri.com.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: terapotik-ittifak-olcegi-gozlemci-formu-tio-g-toad.pdf.

Terapötik İttifak Ölçeği-Gözlemci Formu Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

3 boyut ve 12 madde

Duygusal Bağ (4 m): Danışan ve terapistin birbirine yakın hissetmeleri.

Amaç (4 m): Danışan ve terapistin ne tür değişikliklerin danışanın yararına olacağı konusunda anlaşmaya varmış olması.

Görev (4 m): Danışan ve terapistin, terapide yapmakta olanların yararları konusunda uzlaşmanın olması.